

**POLITICI PUBLICE
PRIVIND ECHITATEA
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR:
IMPACTUL BURSELOR SOCIALE
ȘI AL LOCURILOR SPECIALE
PENTRU ABSOLVENȚII DE LICEE
DIN MEDIUL RURAL**

Adrian Curaj
Diana-Maria Cismaru
Nicoleta Corbu
Cristina-Ramona Fiț
Valeriu Frunzaru

Delia Gologan
Cezar Mihai Hâj
Anca Mărgineanu
Ana-Maria Stăvaru
Oana Ștefăniță

Redactor: ANCA MILU-VAIDSEGAN
Tehnoredactor: CRISTIAN LUPEANU

Copyright © Editura COMUNICARE.RO, 2020, pentru prezenta ediție
în limba română
Toate drepturile asupra prezentei ediții în limba română aparțin
Editurii COMUNICARE.RO.

Editura COMUNICARE.RO este departament în cadrul Școlii Naționale de
Studii Politice și Administrative, Facultatea de Comunicare și Relații Publice.

Editura COMUNICARE.RO

SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice
Str. Povernei, nr. 6, sector 1
010643, București
România
Tel.: 0372.177.150
www.edituracomunicare.ro
e-mail: editura@comunicare.ro

Volum realizat în cadrul proiectului „Calitate în învățământul superior:
internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc”,
finanțat prin Fondul Social European – Programul Operațional Capital Uman,
Cod SMIS 126766, www.pocu-intl.uefiscdi.ro.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Politici publice privind echitatea în învățământul superior:
impactul burselor sociale și al locurilor speciale
pentru absolvenții de licee din mediul rural /

Adrian Curaj, Diana-Maria Cismaru, Nicoleta Corbu, ... –
București: Comunicare.ro, 2020
Conține bibliografie
ISBN 978-973-711-626-0

I. Curaj, Adrian
II. Cismaru, Diana-Maria
III. Corbu, Nicoleta

378
316

Cuprins

Cuvânt înainte / 9

PARTEA I

Studiu de impact al politicii privind bursele sociale pentru studenți

- 1. Introducere** / 15
  - 1.1. Calculul cuantumului minim și alocarea fondului de burse sociale* / 16
  - 1.2. Raportarea la studiul de impact realizat de UEFISCDI în 2014–2015* / 20
- 2. Cadru conceptual și metodologic** / 23
  - 2.1. Evoluția recentă a indicatorilor relevanți la nivel național pentru studiile universitare în România* / 26
  - 2.2. Analiza sistemică a bursei sociale ca politici de echitate* / 29
- 3. Raport de analiză a datelor din platforma Registrului Matricol Unic (RMU)** / 35
  - 3.1. Metodologie* / 35
  - 3.2. Analiza datelor* / 37
  - 3.3. Interpretarea rezultatelor* / 48
- 4. Raport de analiză a datelor din platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (ANS)** / 51
  - 4.1. Metodologie* / 51
  - 4.2. Analiza datelor* / 52
  - 4.3. Interpretarea rezultatelor* / 73
- 5. Raport rezultat în urma aplicării unui chestionar adresat universităților** / 75
  - 5.1. Metodologie* / 75
  - 5.2. Analiza datelor* / 76
  - 5.3. Interpretarea rezultatelor* / 85

- 6. Raport rezultat în urma derulării de interviuri semistructurate / 87**
  - 6.1. Metodologie / 87
  - 6.2. Prezentarea rezultatelor / 89
  - 6.3. Interpretarea rezultatelor / 114
- 7. Concluzii și recomandări / 121**

PARTEA A II-A

Studiu de impact privind politica de alocare a locurilor speciale pentru absolvenții de licee din mediul rural

- 1. Introducere / 129**
- 2. Metodologie / 135**
- 3. Raport de analiză a datelor din platforma Registrului Matricol Unic (RMU) / 137**
  - 3.1. Metodologie / 137
  - 3.2. Analiza datelor / 139
  - 3.3. Interpretarea rezultatelor / 179
  - 3.4. Limitele analizei / 181
  - 3.5. Recomandări pentru îmbunătățirea platformei RMU / 182
  - 3.6. Recomandări pentru universități cu privire la completarea datelor / 183
- 4. Raport de analiză a datelor din platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (ANS) / 185**
  - 4.1. Metodologie / 186
  - 4.2. Analiza datelor / 186
  - 4.3. Interpretarea rezultatelor / 191
  - 4.4. Limitele cercetării / 191
  - 4.5. Recomandări pentru îmbunătățirea platformei ANS / 192
  - 4.6. Recomandări pentru universități cu privire la completarea datelor (comune cu recomandările RMU) / 193
- 5. Raport de analiză a datelor colectate de la universități / 195**
  - 5.1. Metodologie / 195
  - 5.2. Analiza datelor / 195

5.3. *Interpretarea rezultatelor* / 198

5.4. *Limitele cercetării* / 198

**6. Raport de analiză a datelor obținute din interviurile
în profunzime** / 201

6.1. *Metodologie* / 201

6.2. *Analiza datelor* / 203

6.3. *Interpretarea rezultatelor* / 211

6.4. *Limitele cercetării* / 215

7. Concluzii și recomandări / 217

Referințe / 223

Anexe / 229

Cuvânt înainte

Politicile de echitate sunt esențiale pentru învățământul superior românesc, iar studiul de față reprezintă o continuare a eforturilor UEFISCDI de promovare a unor politici proactive privind echitatea în învățământul superior. Încă de la înființare, instituția noastră a fost preocupată de dezvoltarea și evaluarea politicilor publice din învățământul superior, realizând studii bazate pe evidențe. Echitatea a fost abordată și în proiectele anterioare derulate de UEFISCDI, prin evaluarea situației din învățământul superior și fundamentarea de recomandări de politici și instrumente menite să îmbunătățească contextul raportat.

În dezvoltarea documentelor de politici publice, am plecat de la abordarea echității în Procesul Bologna, reflectată atât în comunicatele ministeriale care o definesc ca fiind *măsura în care diversitatea corpului studentesc reflectă diversitatea populației de la admitere până la finalizarea studiilor*, cât și ca rezultat al activității grupului de lucru dedicat. Echitatea a fost un subiect recurent al Conferinței Cercetătorilor Procesului Bologna (2011, 2014, 2017, 2020). În acest context, ne-am preocupat de probleme precum tranziția de la învățământul preuniversitar la învățământul superior, admiterea și accesul la învățământ superior, reprezentarea grupurilor defavorizate, parcursul studiilor și abandonul și nu în ultimul rând, finalizarea cu succes a studiilor. Pentru toate aceste provocări, am evaluat instrumentele, politicile și modul lor de implementare în România, raportându-ne în același timp la practicile internaționale.

România se confruntă cu o rată mare de părăsire a școlii; doar 20% dintr-o generație (urmărită din clasa I până în primul an universitar) ajunge să finalizeze primul an de învățământ superior (UEFISCDI, 2018).

Declinul demografic semnificativ, dar și o rată mare de emigrare, inclusiv în rândul tinerilor, sunt elemente care au dus la scăderea populației studentești. Pe de altă parte, România s-a angajat la o creștere constantă a accesului la studiile superioare, pentru a atinge media asumată la nivel european de 40% absolvenți din intervalul de vârste 30-40 de ani. Pe fondul abandonului în învățământul superior, de aproximativ 40%, evaluarea impactului instrumentelor sociale precum bursele studentești reprezintă o necesitate. De asemenea, pentru a evalua implementarea unei politici publice măsurând succesul și identificând motivele nereușitelor, este necesar ca o dată la câțiva ani să fie realizată o analiză complexă pentru a vedea impactul acestora și a decide ce este de făcut în continuare.

Studiul de față evaluează politicile publice care au drept obiectiv încurajarea echității în învățământul superior – sistemul de burse sociale și alocarea locurilor speciale pentru absolvenții de licee din mediu rural – și formulează recomandări pentru viitor. Obiectivul acestor politici publice este acela de creștere a accesului elevilor din medii dezavantajate sau al celor cu probleme sociale la învățământul superior, reducerea abandonului universitar, creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare, precum și contribuția la o societate mai bună, incluzivă, echitabilă și educată. Analiza anterioară a sistemului de burse sociale a fost realizată în anul 2015 în cadrul proiectului „Internaționalizare, echitate și management universitar pentru un învățământ superior de calitate” (IEMU). În urma recomandărilor, sistemul de burse s-a schimbat atât din punct de vedere metodologic, cât și din perspectiva cantumului burselor sociale. În acest context, studiul actual răspunde nevoii de a evalua modul în care modificările aduse au avut efect asupra creșterii participării la învățământul superior și a succesului academic. Studiul publicat se bazează pe o metodologie actualizată, inclusiv din perspectiva utilizării datelor relevante, disponibile în platformele actuale de colectare a datelor de la universități (ANS și RMU). Studiul relevă o îmbunătățire a modului în care universitățile implementează și promovează

politicile de echitate / de sprijin existente pentru studenți, utilizând diverse modalități precum mediul online, zona administrativă din universitate, caravane de promovare, ziua porților deschise, programe precum universitățile de vară ș.a.m.d.

Creșterea cuantumului bursei, dar și modul de promovare a acestora, au contribuit la decizia studenților de a continua studiile și de a se concentra asupra procesului educațional, întârziind sau chiar evitând angajarea pe perioada studenției.

Autorii studiului au formulat trei întrebări de cercetare: cum au evoluat numărul de beneficiari ai bursei sociale, fondurile acordate de universități și cuantumul bursei sociale în ultimii cinci ani? În ce măsură bursele sociale facilitează accesul candidaților proveniți din categorii sociale defavorizate în învățământul superior? Cum este influențată performanța școlară de politica bursei sociale și în ce măsură aceasta și-a atins scopul, de reducere a abandonului universitar și de creștere a șanselor de absolvire pentru studenții proveniți din categorii sociale defavorizate? Răspunsurile la aceste întrebări le considerăm relevante pentru dezvoltarea ulterioară a instrumentelor de politici publice în vederea reducerii inechităților în învățământul superior.

În mod similar, studiul referitor la politica publică cu privire la alocarea locurilor speciale pentru absolvenții de licee din mediu rural vizează nivelul de absorbție a acestor locuri în instituțiile de învățământ superior, măsura în care performanța școlară a studenților proveniți din licee din mediul rural este influențată de această politică publică, precum și măsura în care politica publică și-a atins obiectivul principal, anume creșterea accesului la învățământul superior al studenților din mediul rural.

Studiile de față se adresează în egală măsură celor care formulează și adoptă politici publice, celor care le implementează, cât și beneficiarilor acestor politici.